

Motion till riksdagen

1989/90:Jo826

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Nationell självbestämmanderätt på miljöområdet

En växande opinion i Sverige känner stark oro inför förhandlingarna om anpassning av lagar och förordningar i Sverige till EG:s regelverk. Gång på gång upprepas att enskilda medlemsländer inom EG är oförhindrade att ha striktare miljöregler än de som fastställs för gemenskapen. Inte så sällan glöms det viktiga tillägget att detta inte gäller de miljöregler som påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Då kan miljöreglerna plötsligt omvandlas till tekniska handelshinder.

Vid en långtgående anpassning till EG kan alltså den situationen inträffa att striktare miljöregler i Sverige betraktas som tekniska handelshinder och upphävas av EG-domstolen eller eventuellt något annat framtida organ.

Vpk har redan på ett tidigt skede motsatt sig den långtgående anpassningspolitiken.

Redan med nuvarande frihandelsavtal och regler för frihandel har EG kraftigt kritiska synpunkter på vissa delar av den svenska miljöpolitiken.

Jämförelser av bestämmelser på miljöområdet mellan Sverige och EG säger långt ifrån allt om skillnaderna mellan Sverige och enskilda medlemsländer i EG. EG:s miljöpolitik är inte avsedd att vara heltäckande utan avser att täcka in de områden där gemensamma regler anses vara effektiva. Att Sveriges regler på en rad områden är mer strikta än EG:s kan också bero på att det var först 1987 som EG fick verklig rätt att forma en gemensam linje för EG-länderna.

Svenska bestämmelser om kemiska produkter är betydligt mer långtgående än EG:s. EG:s reglering när det gäller bedömning, klassificering och märkning av kemiska produkter omfattar färre ämnen än den svenska. Det finns heller inga regler i EG motsvarande de svenska principerna om allmän aktsamhet, undersökningsskyldighet, informationsskyldighet och uppgiftsskyldighet till myndighet.

Sverige går betydligt längre ner på farlighetsskalan än EG innan ett ämne ska anses som "inte hälsofarligt". Flera lösningsmedel som Sverige anser skadliga bedöms av EG som ej skadliga. Allergiframkallande ämnen anses i Sverige som skadliga, men EG klassificerar bara de ämnen som genom inandning skapar allergier som skadliga. Ämnen som skapar allergier hudvägen anses av EG endast som irriterande.

Den svenska listan över cancerframkallande ämnen är betydligt längre än EG:s. Termen "cancer" får, enligt EG:s regler över huvud taget inte använ-

das för märkning av vissa cancerframkallande produkter. Istället ska det stå "Möjlig risk för irreversibla effekter".

Produkter som innehåller mindre än 25 procent av de erkänt hälsofarliga ämnena toluen, xylene, lacknafta osv. får enligt EG inte märkas som hälsofarliga. EG erkänner färre substanser i bekämpningsmedel som hälsofarliga än Sverige. De svenska utsläppsgränserna för lätta lastbilar och de mindre fordonen med dieseldrift är strängare än EG:s. Sverige har också strängare regler när det gäller högsta tillåtna mängd bly i bensinen.

EG har inga regler för avgifter för utsläpp av föroreningar i luft och vatten. Sådana avgifter är under införande i Sverige. Sverige har strängare krav för utsläpp från förbränningsanläggningar, särskilt för utsläpp av svavel och kol-föroreningar och utsläpp från kommunala sophöfverbränningsanläggningar.

Självfallet kan denna skillnad i synen på kemiska produkter ha konsekvenser också för arbetsmiljöområdet eftersom det kan bli mycket svårare att klargöra vilka produkter som uppfyller svenska arbetsmiljökrav.

Vi kan för vår del inte finna att de bestämmelser som reglerar handel och framställning av produkter i Sverige i något avseende är för långtgående när det gäller hänsynen till hälsa, miljö och skydd av växter och djur.

Det bör klart och entydigt från regeringens sida slås fast att huvudprincipen vid Sveriges anpassning till EG skall vara att Sveriges rätt att utforma striktare miljöregler för handeln med produkter står över rätten till att fritt föra varor över gränserna. En miljöregel ska inte kunna upphävas genom att kallas tekniskt handelshinder. Rätten att belägga miljöskadliga varor med miljöavgifter i produktionsledet är också viktigt, men sådan rätt uppfyller inte behovet av tillräcklig nationell självbestämmanderätt på miljöområdet. Sådana avgifter leder lätt till att inhemska varor konkurreras ut av billigare utländska varor som ej belagts med avgifter. Sveriges rätt att avgiftsbelägga importerade varor är viktig. Det är nödvändigt att handeln över Sveriges gränser förenklas så långt som möjligt. Men med hänsyn till hälsovård, miljövärd och skyddet av utrotningshotade eller sällsynta djur och växter har Sverige tagit sig rätten att genom föreskrifter reglera ut- och införsel av varor. För att Sverige ska kunna upprätthålla denna sin rätt måste gränskontrollen vara effektiv.

Förutom att Sverige måste ha gränskontroll av ovan nämnda skäl bör särskilt understrykas vikten av gränskontroll av hög kvalitet som ett led i bekämpning av narkotikahandeln.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att svenska regler för handel över gränserna, som införts med hänsyn till skydd av hälsa och miljö, inte får betraktas som tekniska handelshinder,¹]

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att behålla gränskontroll av hög kvalitet.

Stockholm den 24 januari 1990

Mot. 1989/90

Jo826

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Bengt Hurlig (vpk)